

DAGBOEK VAN EEN *INCOMMUNICADO*
(DE OORLOG GEZIEN VANUIT BRUSSEL)
(Roberto J. Payró *voor La Nación*)

Brussel, donderdag 21 augustus (1914)

Niemand heeft rustig kunnen slapen en we zijn allen heel vroeg opgestaan met de krankzinnige hoop dat de zaken radicaal zijn verandert sinds vannacht, en dat er nu geen Duitsers in Brussel meer zijn.

Het tegendeel is echter waar, het lijkt erop dat hun aantal is toegenomen. Met hoeveel zijn ze ? Het is onmogelijk om het met zekerheid te zeggen, maar het zijn er zeker vele duizenden. Er zijn er in Ukkel, in Vorst, in Laken, in het bos, op de Grote Markt ... overal. Zo lummelen in groepjes rond, door zelfs de meest vergeten steegjes, waarschijnlijk om te doen voelen dat ze wel degelijk meester zijn van de stad.

Bij de bevolking bemerkt men een wat grotere voorbehoud dan gisteren, en men volgt ze niet meer op een zelfde nieuwsgierige wijze.

De eerste maatregel van de Duitse militaire autoriteit trof, was de vrijlating van alle spionnen en verdachten die zich in de gevangnissen bevonden, en alle andere gevangenen die nog in de stad werden vastgehouden.

In de ziekenwagens zijn de gewonde Duitsers vrij, terwijl de Belgen gevangenen zijn. De bewaking is Duits.

Men ziet ook nergens meer de jongens van de scouts, daar men hen heeft bevolen het uniform uit te trekken.

Een van de meest onaangename indrukken, is het gebrek aan dagbladen en correspondentie, net wanneer men het meest naar nieuws verlangt. De Duitsers hebben de directeurs van alle kranten uitgenodigd om door te gaan met publicatie, uiteraard onder hun censuur, maar dat heeft men niet gewild. Niet enkel wegens de censuur, maar ook omdat men verplicht zou worden om Duitse edicten en verordeningen bij de kranten te voegen. Het is een groot verlies voor deze bedrijven, want de kranten hadden bij normale omstandigheden hun oplage enorm vergroot.

Verscheidene vliegtuigen cirkelen boven Brussel, en de nieuwsgierigen discussiëren over hun nationaliteit. Het zijn Duitse vliegtuigen, maar velen wensen er Fransen of Belgen in te zien. Bij het vallen van de avond lanceert een van hen twee raketten, die op grote hoogte ontploffen. Het zijn duidelijk signalen, signalen die velen interpreteren als een aankondiging van de bevrijding ... Het vliegtuig kan, inderdaad, niet Duits zijn, daar het op grote hoogte is overgevlogen, alsof het schoten van de bezettingsmacht beneden, in de stad en haar omgeving, wenste te ontwijken.

De Brusselaars klampen zich vast aan de hoop zich morgen of overmorgen bevrijdt te zien.

Men bevestigt mij dat Italië Oostenrijk een ultimatum heeft gestuurd, maar men kent de reden niet.

Het is ook waar dat vele absurde geruchten de ronde doen. Het ene bericht ontkracht het ander, en wordt vervolgens ontkracht door een derde bericht.

Niemand weet wat er gebeurt. De waarheid is dat we ook niet weten wanneer de kranten zullen verschijnen.

De burgemeester protesteert omdat men hem het bevel om de vlaggen, affirmatie van het patriottisme, binnen te halen heeft toegedicht, en hij verklaart dat hij het omgekeerde zou bevolen hebben.

In alle gemeenten van de agglomeratie heeft men een edict van de bevelhebber van de Duitse strijdkrachten opgeplakt, dat men wegens de toon, net als het kleur van het papier waarop het gedrukt is, met reden het “rode edict” noemt. Het is een voorbeeld van de gruwelen van de oorlog, zowel de morele als materiële gruwelen, daar het oproept om de eigen medeburgers te verraden.

De opvorderingen zijn van start gegaan, en er heerst onder andere een broodschaarste, daar men het zonder gist moet doen, omdat de Duitsers alle gist hebben opgevorderd

en de hele voorraad hebben meegenomen. Ook het vlees is schaars, net als alle andere consumptiegoederen.

Roberto J. Payró

Copyright, 2014 : Nathaniel BOVIN, voor de Nederlandstalige vertaling

PAYRO ; « . *Diario de un incomunicado. La guerra vista desde Bruselas (10)* », in LA NACION ; 27/11/1914.